

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

ਇਸ ਸਬੰਧੀ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1978 ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਫੂਡ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। • ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

17. ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੀ ਚਰਬੀ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲਾਵਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਮੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਲਈ, ਇਹ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ. ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖੁੰਝ ਗਈ ਹੈ।

ਐਸ ਐਸ ਦੀਵਾਨ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ. ਜੇ., ਕੇ. ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਦੀਵਾਨ, ਜੇ. ਜੇ.

ਬੋਹਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1980 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 45 ।

5 ਮਈ 1981 ਈ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950—ਆਰਟੀਕਲ 21 ਅਤੇ 226— ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ (1949 ਦਾ XXXIX)— ਧਾਰਾ 27— ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਕੋਰਟ ਆਫ ਸੈਸ਼ਨ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਣਾ—ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ 'ਬੱਚਾ ਸੀ! ਜ਼ਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ—ਅਜਿਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਕੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਓਵਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਫਿਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਗੇ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਸਲ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਖੁਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰ ਡਿਕਸ਼ਨ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਰਟ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਕੋਰਟ ਆਫ ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਲ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

ਡਿਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੰਕਟਸ ਆਫੀਸੀਓ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜੁਰੀਸਪ੍ਰੂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਅੰਤਮਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਧੀਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੈ। ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੰਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਧੀਨ ਕੈਦ ਕੱਟਣ ਵਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। (ਪਾਰਾ 11, 12, 13, 15, 16 ਅਤੇ 21)।

ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। 1972 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 34 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1973 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

- (i) ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- (ii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ, ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(iii) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(iv) ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ, ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਪਵਾਰੀ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ।

ਐਮ.ਪੀ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ. ਬੋਪਾਰਾਏ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਚਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿੱਟਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਕੜੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ .

2. ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ (ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ CrI. WP ਨੰਬਰ 45 ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। 198 ਸੀ (ਬੋਹੜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ)। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਕਤਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।, ਮਿਤੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1975। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 1975 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 496 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 27 ਜੁਲਾਈ, 1978 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1980 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 30 ਸਤੰਬਰ 1974 ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ 'ਬੱਚੇ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ, 1949 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਉਸ 'ਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ 15 ਸਾਲ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਡਾ. ਐਸ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 17 ਸਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਰਾਏ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੇਰ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਠੋਸ ਕਲੀਨਿਕਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਓਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਟੈਸਟ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਮ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ (ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। . ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ'

4. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੇਝ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਬੂਤ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਗੱਦ ਦੇ ਕਟੌਤੀ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹਨ।

5. ਇਸ ਵਿਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੈ। 'ਫਿਰ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

6. ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ) ਵਿੱਚ ਜੁੜਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲਤਾ 'ਤੇ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੈਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੌਰਸਟਲ ਕੈਦੀ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ' ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਹੋਰ' (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਬੀ.ਆਰ. ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (2) ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਆਈ. ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਚਾਰੇ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਇਸ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦਾ ਸੀਟ-ਐਕਰ ਨਰੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਸੀਵਿਯਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਰਗੀ ਰਿਕਾਰਡ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸਟੈਂਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਰਾਹ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।

8. ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

ਦੇ ਅਸਲ ਪੱਖ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ

- (1) 1972 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ 34 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1973 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।
- (2) ਏਆਈਆਰ 11971 ਐਸਸੀ 2197
- (3) ਏਆਈਆਰ 1 1979 ਐਸ.ਸੀ. 87.
- (4) ਏਆਈਆਰ 11967 ਐਸਸੀ ਪੰਨਾ 1.

**ਬੋਹੜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.)**

ਇੱਕ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਮਿਸਟਰ ਬੈਚਰਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਕੇ. ਰਾਰਾਂਜੀਆ, ਦ/'ਬਲਿਟਜ਼' (ਬੰਬੇਆਈ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀਕਲੀ ਅਖਬਾਰ) ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਭਾਈਚੰਦ ਜੀ. ਗੋਡਾ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰੰਜੀਆ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਰਾਹ ਲਈ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਪੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਭਾਈਚੰਦ ਜੀ. ਗੋਡਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ; ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੋਡਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1) (ੳ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਨ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ;

9. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜੇ ਗਜ਼ੇਟਰਗੜਕਰ, ਸੀ.ਜੇ., ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ: - j

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

"ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰੁਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? > ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ। 32 (2)। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੋ ਵਿਆਪਕ ਪਹਿਲੂ ਹਨ: ਕੀ ਆਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 19 (1) (ਏ), ਜੇ (ਡੀ) ਅਤੇ (ਜੀ), ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। 32 (2)?" ਜੇ - ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਜ਼ੇਟਰਗੜਕਰ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

" ___ ਕੀ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ. ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 19 (1)। ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ. 19(1)।"

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਇਤਫਾਕਿਕ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। 1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ? ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਫਾਕਿਕ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੂਲ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ - ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

" ਹੁਕਮ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਜਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ: ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 136. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰੈਜ਼ ਨਿਆਇਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ. 32 ਡਾਰੀਓ ਬਨਾਮ ਯੂ ਪੀ ਸਟੇਟ (5) ਵਿੱਚ. ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਅਜਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਨਬੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। 136. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਆਰਟ, 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਗਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਧਾਰਨ ਉਪਯੋਗ ਤੋਂ ਅੰਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਿੰਦੂ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

Bohar Singh v. State of Punjab and another
(S. S. Sandhwalia, C. J.)

ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਤੋਂ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਥਿਤ ਮਾਮੂਲੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਕਿਵੇਂ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗੀ।

11. ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਨੇੜਿਓਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਉਕਤ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੇਤਲਵਾੜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ (ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 52) ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨੇ ਕਿਹਾ

(5) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸ.ਸੀ. 1457

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਆਰਡਰ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਢਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ (ਅਰਥ; ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ) ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਹ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਹੈ*। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ *ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਹੈ*, ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

12) *ਮਿਰਾਜਕੋਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ *ਸੂਚੀ ਦਾ ਸੰਪੱਤੀ ਸੀ* ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਤੱਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇਕਰ *ਮਿਰਾਜਕੋਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵੱਡਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਵਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਬੁਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਯੋਗ-

13) ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਅਸਲ ਹੁਕਮ ਹੁਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੋਟੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਰਟ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਲਟ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਦੋਵੇਂ ' ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਪੱਧਰ' ਤੇ. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, *ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ : -

i

"ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਅਪਣਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

* * * * *

"* * * ਇਸਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਚਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ *ਸਰਟੀਓਰੀ* ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

ਫੁੱਟ

14) *ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਸਾਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਖੁਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਤਲ ਦੇ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ। ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ (ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਦੂਰ), ਹੁਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਇਸਲਈ, ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅੰਤਮ ਵਿਭਾਜਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਵੈ-ਸਹੀ ਅਦਾਲਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤ ਸੀ। ਖੁਦ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ: ਹੁਣ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਬੋਝਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵੰਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਟਰਿਕਟੋ ਸੈਂਸੂ ਦੇ ਉਲਟ), ਇਹ ਸਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ : -

"* * * ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

15)) ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸੰਗਤਤਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ *ਮਿਰਾਜਕਰ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ, ਜੇ., ਨੇ ਦੋਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ: - *

"* * * ਜੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਖੁਦ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਠੋਸ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰਿੱਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਰਟੀਓਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਤੱਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੈਂਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

16)) ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਜੋੜਦੀ ਹੈ- ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਵਾਰ, ਤਿੱਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀਮਤ ਆਧਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲਾ ਆਦਿ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸ਼ੀਕਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ : -

"* * *. ਚੋਪੜਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1955) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(6) ਏਆਈਆਰ 1979 ਐਸਸੀ 87.

SC 633) (ਸੁਪਰਾ) ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸੋਧੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਧੀਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ - ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ- ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਜਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। .

17. ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। . ਕਰਨਲ ਡਾ. ਬੀ • ਰਾਮਚੰਦਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ , ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਭੁਵਨੇਸ਼ਵਰ ਵਿਖੇ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉੱਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਬਾਕੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ”

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ੀਟ-ਐਂਕਰ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ - 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਰਜੀਤ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਹੈਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੋਰਸਟਲ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਇਸ ਵਰਗੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਜ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਨਜ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਸੀ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਸੀ (ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ-

“ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ: ਕੀ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਬੱਚੇ' ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ?”

ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ: -

“* * * ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਮਿਸਟਰ ਮਲਿਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ।”

ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੇਟੈਂਟ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਹੀ ਮੁੱਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ , ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿੱਟ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਾਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵਿਰਲਾਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਲਾਇਲਾਜ ਹੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਕੋਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 134 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਤਮ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ. ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਾਬਰ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 432 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੈ? ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ- ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਖਤ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਮਾਮੂਲੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਅਸਫਲਤਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਾਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ.

21. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

KKusbash Singh Sandhu v. State of Punjab (K. S. Tiwana, J.)

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਸੀ.ਜੇ., ਕੇ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.ਜੇ.

ਖੁਸ਼ਬਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ,

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2808 .

29 ਮਈ 1981 ਈ.

ਡਿਮੋਬੀਲਾਈਜ਼ਡ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਪਰਸੋਨਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ) ਨਿਯਮ 1972- ਨਿਯਮ 3, 4 ਅਤੇ 5- ਨਿਯਮ 4(1) (ਏ)- ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਮਿਤੀ- 'ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ' ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਇਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ — ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਦੁਆਰਾ 'ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ' 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਮੋਬੀਲਾਈਜ਼ਡ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਪਰਸੋਨਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਰੂਲਜ਼, 1972 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, 1972 ਦਾ ਨਿਯਮ 4(1) (ਏ) ਇੱਕ ਡਿਮੋਬੀਲਾਈਜ਼ਡ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।